

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)

16–17 травня 2019 року
м. Тернопіль

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2019

УДК 378.001.895:61(063)(477)

I-66

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай.

Інновації у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 16–17 трав. 2019 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТНМУ, 2019. – 332 с.

Література

1. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб. / І. В. Артёмов, І. П. Студеняк, Й. Й. Головач, А. В. Гусь. Ужгород: ПП «АУТ-ДОР-ШАРК», 2015. 360 с.
2. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Ж.: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.

3. Лицур Ю. М. Результативність формування пізнавальної активності учнів у вивченні хімії засобами інтерактивних технологій. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*: зб.наук.пр. Запоріжжя, 2008. № 48. С. 180-185.
4. Романишина Л. М., Лоїк Г. Б. Розвиток інноваційних технологій в педагогічній освіті України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. № 33. С. 169-172.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З «МЕДИЧНОЇ І БІОЛОГІЧНОЇ ФІЗИКИ»

Мельнікова О.З., Іванченко О.З.

Запорізький державний медичний університет

Вступ. В умовах реформування освітньої системи України все більшої актуальності набуває компетентнісний підхід в навчально-виховному процесі сучасної вищої освіти. Вітчизняні критерії і стандарти освіти приводяться у відповідність до європейських вимог і спрямовані на набуття і розвиток майбутніми фахівцями якісних вмінь і навичок в площині формування й вміння здатності практично діяти і застосовувати набуті знання і досвід у різних ситуаціях. Вирішення завдань сучасної школи потребує істотного посилення самостійної й продуктивної діяльності тих, хто навчається, розвитку їхніх особистісних якостей і творчих здібностей [1]. Компетентнісний підхід зміщує увагу з процесу накопичення нормативно визначених знань, умінь та навичок на формування та розвитку в студентів здатності практично діяти і творчо застосовувати набуті знання і досвід в різних життєвих ситуаціях [2]. Виходячи зі сказаного, на сьогоднішній день, в умовах інтеграції України до європейського та світового освітнього простору, зростання конкуренції щодо працевлаштування випускників вищих навчальних закладів як на зовнішньому, так і внутрішньому ринку праці, набуває особливого значення отримання випускниками не тільки певної кваліфікації, але такої суми компетентностей, якими вони добре володіють і вміють використовувати в практичній діяльності. «Випускник ВНЗ має бути компетентним спеціалістом, який не тільки реалізує в своїй роботі професійні знання, але ж спроможним до саморозвитку, самовдосконалення. Дуже важливою умовою компетентної фахової діяльності є готовність та здатність її ефективно здійснювати відповідно до умов соціуму, уміти приймати рішення та брати на себе відповідальність, володіти необхідними комунікативними якостями» [3].

Основна частина. Дисципліна «Медична і біологічна фізика» вивчається студентами 1 курсу медичного факультету і входить до блоку загальної природничо-наукової підготовки за фахом, тобто є фундаментальною дисципліною. «Базою для підготовки майбутніх фахівців нерідко є знання, які на перший погляд не пов'язані з фаховою діяльністю, проте вони допомагають зрозуміти важливі аспекти явищ та процесів, що складають основу професійної діяльності. Опанування дисциплінами фізико-математичного циклу має виключне значення для формування когнітивних схем як узагальнених стереотипних форм зберігання набутого в певній предметній галузі досвіду. Фізико-математичні дисципліни формують тип мислення, який дозволяє швидко оволодіти суттю проблеми, прийняти оптимальне рішення в будь-якій галузі знань» [4].

Освітня програма з «Біологічної фізики і фізичних методів аналізу» повинна забезпечити набуття студентами низки інтегральних, загальних, спеціальних компетентностей, які пов'язані між собою і представлені в «Матриці компетентностей», де чітко визначені знання, уміння, комунікації, автономія і відповідальність щодо кожної компетентності. Наприклад, одна з важливіших загальних компетентностей «Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми» пов'язана зі знанням етапів дослідження проблеми, вміння аналізувати дані, отримані з інформаційних джерел, вимагає комунікації з викладачем та студентами в групі під час обговорення та вирішення проблем, пошуку шляхів їх вирішення, а також формує здатність до самостійного та незалежного мислення, формування ідей та гіпотез. Для формування даної компетенції на заняттях з «Медичної і біологічної фізики» викладачами кафедри використовуються проблемний підхід до вивчення більшості тем курсу. Для створення проблемної ситуації нами використовуються різні прийоми і засоби: подання інформації, яка містить у собі суперечність; ознайомлення із різними тлумаченнями одного й того самого явища, факту тощо. Починаючи заняття зі створення проблемної ситуації, викладач формує у студентів мотивацію на навчання, що є дієвим фактором активного залучення особистості в процес пізнання. Він полягає в тому, що студент сам шукає та одержує нову інформацію, коли аналізує, порівнює, конкретизує, синтезує, узагальнює фактичний матеріал. Процес буде успішним коли студенти володіють всіма загальними компетентностями, а саме здатністю до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вмінню застосування знань у практичних ситуаціях, вміють планувати і управляти часом тощо.

На теперішній час однією з важливіших компетентностей є навичка використання інформаційних і комунікаційних технологій, яка передбачає глибокі знання і вміння користування можливостями зокрема інтернет-ресурсів, які мають дуже великі інформаційні можливості. Найпростішим способом використанням Інтернету є пошук додаткових матеріалів, цікавих фактів тощо. Викладачами нашої кафедри створено онлайн курси, в яких містяться різні види діяльності студентів: від опрацювання теоретичних матеріалів за темою до організації відпрацювання знань за допомогою тестів, експериментальних завдань, розрахункових задач.

Однією зі спеціальних (фахових) компетентностей є здатність вирішувати задачі з дисципліни. Для опануван-

ня цієї компетентності студент повинен знати методи рішення задач, теоретичних основи їх розв'язання, повинен вміти використовувати теоретичні знання з дисципліни. Такі завдання потребують здійснення комунікації з викладачем і студентами групи для можливості отримання допомоги у разі потреби, для обговорення результатів виконання певного завдання. Такі задачі можуть бути не тільки розрахунковими, але з і практичними, експериментальними. Наприклад, студентам надається завдання визначити електричну вісь серця за результатами ЕКГ у стандартних відведеннях Ейнтховена. Прикладом розрахункової задачі є визначення мембранного потенціалу клітини за концентраціями основних іонів у клітині і назовнішньому середовищі.

Висновки. Формування системи певних компетентностей на заняттях – це насичена і наполеглива праця і викладачів і студентів, яка потребує цілеспрямованості, великих вольових зусиль, високої відповідальності. Компетенції, що формуються під час вивчення «Медичної і біологічної фізики», становлять основу загальнонаукових знань та вмінь. Вони є основою міжпредметних компетенцій, які є необхідними для подальшого вивчення деяких дисциплін, зокрема фізіології людини. «Медична і біологічна фізика» вивчається на першому курсі, тому дуже

важливим є вироблення в саме у студентів молодших курсів інтегральних, загальних, спеціальних компетентностей з дисципліни, які допоможуть їм оволодіти на старших курсах професійним компетентностями, в яких знання, а також вміння і навички, набуті при вивченні біофізики, входять як складова відповідної фахової компетентності.

Література

1. Савченко О.П. Компетентнісний підхід у сучасній вищій школі. / е-журнал «Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку» / Випуск №3 [2010]. – Режим доступу: <http://intellect-invest.org.ua>.

2. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя [текст] / В. Химинець // Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakinpro.org.ua>. Рибалко Ю.В. Компетентнісний підхід у науково-педагогічній літературі / Ю.В. Рибалко // Педагогіка вищої та середньої школи. – 2012. – Вип.35. – С. 392.

4. Стучинська Н.В. Формування предметних компетентностей з фізики та хімії при вивченні поверхневих явищ та їх ролі у медико-біологічних процесах / Н.В. Стучинська, Т.А. Лисенко // Фізико-математична освіта. Науковий журнал. – 2015. – Випуск 3 (6). – С. 97-108.

ЛОГІКА ВІДОБРАЖЕННЯ СИСТЕМИ ДОВІРЕНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ АКТИВНОСТІ У ПОРТФОЛІО ЛІКАРЯ

Мінцер О. П., Суханова О. О., Вернер О. М.

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика

Вступ. До кінця ХХ століття були відсутні методики для оцінки моніторингу безперервного професійного розвитку лікаря, а також його післядипломної освіти [1]. Цю прогалину здатне заповнити використання такого інструменту, як портфоліо, що може стати одним із засобів накопичення індивідуальної освітньої діяльності та забезпечити відображення всіх досягнень суб'єкту навчання (навчальних, пізнавальних, професійних), а також виступати як доказовий засіб досягнутих результатів» [2].

Основна частина. В рамках безперервного професійного розвитку лікарів (БПР) в останні роки набула поширення концепція ДПА – Довіреної Професійної Активності (Entrustable Professional Activities, EPA).

Довірена професійна активність (ДПА) як концепція розпочала свій шлях з 2005 р. [5] з основною задачею реалізації компетентнісно – орієнтованого формату медичної освіти. Вона визначає компоненти навчально – професійної практики, що можна повністю доручити підготовленому персоналу для виконання на робочому місці. Важливо, що такий підхід обґрунтовує необхідний рівень компетентності для самостійного виконання роботи без нагляду, а також логіку інформування про ключові цілі підготовки фахівців [3].

Довірена професійна активність стала важливою темою в рамках професійних програм медичної освіти та відображена в десятках публікацій в багатьох країнах всього світу.

Мета дослідження – обґрунтування логіки відображення матеріалів по використанню ДПА у портфоліо лікаря. Зрозуміло, що для освітніх цілей недостатньо визначити ДПА тільки як простий список дій або назв процедур, бо більшість формулювань можна інтерпретувати по-різному. Для прийняття рішень про допуск до виконання професійних дій лікарю, що навчається, потрібні певні інструкції.

Уніфікація таких інструкцій при відсутності єдиного інформаційного поля практично не можлива. Викликають також труднощі в шляхах зіставлення ДПА з існуючими документами, такими як публікації, експертні висновки тощо. Відповідно виникають проблеми валідації рекомендацій з ДПА. Вони повинні бути якомога більш актуальними і адаптованими до тих, хто з ними працює. Тематична валідація набору ДПА має бути спрямована на охоплення всіх основних видів діяльності в рамках професії, що може бути зроблено також шляхом зіставлення ДПА з існуючими документами, такими як навчальні плани і публікації.

В керівництві АМЕЕ № 99 [4] розглянуті підходи до складання матричних схем при використанні ДПА. Розглядаються принципи прийняття рішень про допуск до виконання професійної діяльності як невід'ємної частини роботи з ДПА в рамках певних рівнів дозволеної автономії, починаючи з роботи під повним контролем для забезпечення спостереження досвідченого професіонала за підопічним учнем. Важливими є також пропозиції щодо використання технологій, включаючи мобільні пристрої і електронні портфоліо, для підтримки зворотного зв'язку з тими, хто навчається, з приводу їхніх успіхів.

На жаль, більшість рекомендацій, що запропоновані для ДПА, не мають кількісних характеристик. Вони викликають труднощі в уніфікації процедур, відображенню наслідків навчання в портфоліо.

Нами пропонується використання концепції ДПА разом з онтологіями медичних знань. Підкреслюється, що такий механізм мабуть єдиний, що обґрунтований в теперішній час. Розглянуті механізми використання багаторівневих онтологій для використання ДПА. Підкреслюється, що тільки з кількісним визначенням освітніх цілей у га-

<i>Колісник Н.С., Марченко Н.А., Стаднік О.І., Фрейвальд В.А.</i> СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ПРОБЛЕМ ТУБЕРКУЛЬОЗУ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ НА КАФЕДРІ ФТИЗИАТРІЇ ДЗ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ МОЗ УКРАЇНИ»	97
<i>Костюк І.Ф., Стебліна Н.П., Бязрова В.В., Архіпкіна О.Л.</i> ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	98
<i>Костюк С.В., Панько О.М., Чернюк Г.Д.</i> КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НОВОЇ АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ	99
<i>Котвіцька А.А., Федосов А.І., Крутських Т.В., Барковська О.Я.</i> УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНО- ПРАКТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ...	100
<i>Корзун А.І.</i> ВПЛИВ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ НА ЯКІСТЬ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В ДІТЕЙ ІЗ ПСИХОФІЗИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ	101
<i>Кравченко В.М., Красільнікова О.А., Кравченко Г.Б.</i> ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «БІОХІМІЯ ПАТОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ»	101
<i>Кравчун П.Г., Риндіна Н.Г., Борзова О.Ю., Наріжна А.В., Табаченко О.С.</i> ОСНОВНІ ПИТАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	102
<i>Круть Ю.Я., Жарких А.В., Амро І.Г., Богомолова О.А., Ревенько О.М.</i> СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ.....	103
<i>Кузнецов С.В., Ольховська О.М., Кучеренко О.О., Жаркова Т.С.</i> НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ДІТЯЧИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ ХНМУ	103
<i>Кулянда О.О., Бондаренко Ю.І., Хара М.Р., Бігуняк Т.В., Юрїв К.Є.</i> ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ.....	104
<i>Латогуз С.І., Істомін А.Г., Куций Д.В.</i> АНАЛІЗ ТА ДІАГНОСТИКА СТАНУ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА СПОРТИВНА МЕДИЦИНА» СТУДЕНТАМ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	104
<i>Левчук О. М.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ.....	105
<i>Лехан В.М., Заярський М.І, Крячкова Л.В., Максименко О.П.</i> БАЗА ЗНАНЬ КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ, ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я.....	106
<i>Лисянська Г. П., Малецький М. М.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ CASE-STUDY У ПРАКТИКУ ВИКЛАДАННЯ АПТЕЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ.....	107
<i>Макєєва Л.В., Попазова О.О.</i> ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОСТОРУ НА ВСТУПНОМУ ЗАНЯТТІ ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ FLIP У ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	107
<i>Макєєва Н.І., Саратов В.М., Одинець Ю.В., Губар С.О., Казанов В.Я., Ярова К.К.</i> ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ПЕДІАТРІЇ БАКАЛАВРІВ ЗА ФАХОМ «МЕДСЕСТРИНСТВО»	108
<i>Манащук С.І., Михайлюта М.А., Кириченко Ю.А.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ.....	108
<i>Маракушин Д.І., Чернобай Л.В., Васильєва О.В., Кармазіна І.С., Ісаєва І.М., Глоба Н.С.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗІОЛОГІЯ» ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	109
<i>Марчишин С. М., Демидяк О. Л., Слободянюк Л. В., Паращук Е. А.</i> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРОВІЗОРІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ФАРМАКОГНОЗІЇ	111
<i>Мельнікова О.З., Іванченко О.З.</i> КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З «МЕДИЧНОЇ І БІОЛОГІЧНОЇ ФІЗИКИ»	112